

Gebruik Waterfront in balans

Plan van Aanpak

Beeldkwaliteitsplan voor het tegengaan van verrommeling in de openbare ruimte

Toeristisch centrum Volendam 2026 *Gemeente Edam-Volendam*

Conceptversie d.d. 28-04-2026

d.d. 28-04-2026

Wijz. A d.d. 10-06-2026 (Naamgeving document)

Gemeente
**EDAM
VOLENDAM**

Ondernemend en betrokken.

Opgesteld in opdracht van de Stuurgroep Programma Waterfront

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1. Plan van aanpak beeldkwaliteitsplan	4
2. Aanleiding	4
2.1. Belang van het plan voor tegengaan van verrommeling	4
3. Omgevingsvisie en omgevingsprogramma Waterfront.....	5
3.1. Omgevingsvisie	5
3.2 Omgevingsprogramma Waterfront.....	5
3.3 Uitvoeringsagenda Waterfront 2024-2025	6
4. Wat is het beeldkwaliteitsplan?	6
4.1. Doel, reikwijdte en afbakening, vorm en resultaat van het beeldkwaliteitsplan	6
4.1.1. Doel	6
4.1.2. Reikwijdte en afbakening	6
4.1.3. Vorm en resultaat van het beeldkwaliteitsplan.	7
5. Participatie	8
5.1. Gebiedsavonden Programma Waterfront.....	8
5.2. Wijze van participeren en de rol van de gemeente	9
5.2.1. Participatieplan Programma Waterfront	9
5.3. Stakeholders	9
6. Handhaving en overgangstermijn.	10
7. Personele inzet en financiën	11
7.1. Gemeentelijke organisatie	11
7.2. Zelf doen of inhuren	11
7.3. Financiën en inkoopbeleid	12
7.4 Competentie en beoordeling extern bureau	12
8. Borging beeldkwaliteitsplan onder de Omgevingswet	14
8.1 Borging resultaten	14
9. Plan van aanpak, stappenplan en planning.....	14
9.1. Stap 1 Analyse, randvoorwaarden stellen en participatieplan	15
9.2. Stap 2 In gesprek, participatie	15
9.3. Stap 3 Uitwerken	16
9.4. Stap 4 Besluitvorming.....	16
9.5. Stap 5 Borging.....	16
9.6. Kanttekeningen en risico's	16
Bijlage 1.	17
Bijlage 1: Overzicht reikwijdte.....	17
Bijlage 2.	18
Bijlage 2: Overzicht bestaand beleid, regels en besluiten.....	18
Bijlage 3.	18
Bijlage 3: Kermisterrein (september)	18

1. Plan van aanpak beeldkwaliteitsplan

Met dit plan van aanpak neemt de gemeente Edam-Volendam het initiatief tot het opstellen van een beeldkwaliteitsplan voor het tegengaan van verrommeling in het toeristisch centrum in Volendam.

Het beeldkwaliteitsplan is de nieuwe kwaliteitskaart voor de uitstraling van het toeristisch centrum van Volendam. Een visueel en tekstueel document dat de abstracte ambities uit de omgevingsvisie van de gemeente vertaalt naar concrete, handhaafbare criteria. Een praktisch handvat voor kwaliteitsverbetering, ondersteund door een realistisch participatietraject en een duidelijk handhavingprotocol.

Gezamenlijk, vertrouwen, communicatie, draagvlak, maatwerk, verbinden en participatie zijn de kernwoorden tijdens de totstandkoming van het plan.

2. Aanleiding

2.1. Belang van het plan voor tegengaan van verrommeling

Het toeristisch centrum van Volendam, met de dijk, de haven en de 'oude kom' is een plek waar wij wonen, werken en waar wij jaarlijks ruim 3 miljoen bezoekers ontvangen. De aantrekkingskracht en daarmee de druk op de openbare ruimte brengt uitdagingen met zich mee. Door de jaren heen is een beeld ontstaan van visuele verrommeling. Veroorzaakt door een hoeveelheid aan reclame-uitingen, vlaggen, uitvalschermen aan of op de gebouwen. Maar ook veroorzaakt door een overvolle openbare ruimte. Hierbij wijzen we met name op de uitstalling van souvenirs, overbodige borden en andere losse objecten, de horecaterrassen en het bijbehorende meubilair incl. (wind)schermen en parasols op de dijk en de loswal.

De verrommeling heeft de cultuurhistorische identiteit van Volendam op diverse plekken aangetast. Het zicht op de authentieke bebouwing wordt op veel plaatsen gemaskeerd door een overdaad aan commerciële uitingen.

Het belang van een beeldkwaliteitsplan is groter dan alleen het zicht op de bebouwing. We zoeken een gezonde balans waarbij de ondernemer de ruimte krijgt voor een gezonde exploitatie, de bewoner rustig kan wonen en de bezoeker de authentieke kwaliteit ervaart waarvoor hij naar Volendam komt.

3. Omgevingsvisie en omgevingsprogramma Waterfront

3.1. Omgevingsvisie

Op 20 juli 2023 heeft de gemeenteraad van Edam-Volendam de omgevingsvisie 'Samen zetten we koers' vastgesteld. De omgevingsvisie geeft op hoofdlijnen aan hoe de gemeente zich richting 2050 zal ontwikkelen, maar ook hoe wij onze leefomgeving goed gaan beheren en beschermen. De omgevingsvisie is het resultaat van de input uit de brede participatie en consultatie met inwoners, organisaties, overheden en interne en externe experts.

De gemeente Edam-Volendam werkt haar omgevingsvisie uit via omgevingsprogramma's en stelt daarvoor regels in het omgevingsplan. Een belangrijk programma is het programma Waterfront. Een gebiedsgericht omgevingsprogramma dat zich richt op de ontwikkeling van de kuststrook langs het Markermeer. Van Schardam in het noorden van de gemeente tot het Marinapark in Volendam.

3.2 Omgevingsprogramma Waterfront

Ons Waterfront is een gebied met vele uitdagingen. Wij zoeken continue naar een goede balans tussen wonen, ondernemen, recreatie, toerisme en natuur. Maar het is ook een belangrijke plek binnen de ontstaansgeschiedenis van onze gemeente en onze samenleving. Wij gaan in de opgave 'Waterfront', daarom gebiedsgericht aan de slag voor het bereiken en bewaken van een gebalanceerd en leefbaar Waterfront en de borging van de cultuur, identiteit en het aanzicht van ons Waterfront.

De opgave wordt aangepakt via het omgevingsprogramma Waterfront.

In de omgevingsvisie staat ten aanzien van Waterfront de volgende ambities:

1. het bereiken en bewaken van een gebalanceerd en leefbaar Waterfront;
2. de borging van cultuur, identiteit en het aanzicht van ons Waterfront;
3. Waterfront verbinden.

3.3 Uitvoeringsagenda Waterfront 2024-2025

Vooruitlopend op de vaststelling van het programma Waterfront is door het college van burgemeester en wethouders op 17 september 2024 de 'Uitvoeringsagenda Waterfront 2024-2025' vastgesteld.

Een operationeel actieplan dat de ambities voor het gebied vertaalt naar concrete projecten en maatregelen.

De uitvoeringsagenda is overeenkomstig de ambities opgebouwd rondom drie thema's:

- Cultuur, identiteit en aanzicht borgen;
- Gebruik van waterfront in balans;
- Waterfront verbinden

Per thema zijn concrete acties, projecten en een tijdsplanning geformuleerd. Het thema 'gebruik van waterfront in balans' is direct gekoppeld aan het tegengaan van verrommeling.

4. Wat is het beeldkwaliteitsplan?

Het beeldkwaliteitsplan is het document dat de gewenste visuele en ruimtelijke uitstraling van het toeristisch centrum vastlegt en bewaakt. Het opstellen van het plan volgt uit de ambities in onze omgevingsvisie en de concrete projecten en maatregelen uit de uitvoeringsagenda Waterfront 2024-2025.

4.1. Doel, reikwijdte en afbakening, vorm en resultaat van het beeldkwaliteitsplan

4.1.1. Doel

Het hoofddoel is het tegengaan van de visuele verrommeling en het verhogen van de ruimtelijke kwaliteit van de openbare ruimte.

4.1.2. Reikwijdte en afbakening

Het beeldkwaliteitsplan bestrijkt een groter gebied dan alleen het gebied Waterfront. Om de verwachtingen van stakeholders scherp te houden is het van belang om daarom de reikwijdte en afbakening van het plan helder te communiceren. Dit voorkomt dat participatiebijeenkomsten verzanden in discussies waar het plan geen invloed op heeft. Het beeldkwaliteitsplan concentreert zich op het Havengebied, de Zeestraat, het Europaplein, het winkelgedeelte in de Stationsstraat en Edammerweg en de aanlooproutes vanaf het Noordeinde, vanaf het Marinapark via het Slobbeland en het Zuideinde. Zie kaart bijlage 1.

Het plan gaat niet over de architectuur van de gebouwen, functies of bestemmingen, verkeer en parkeren, openbare orde en veiligheid. Wel over alles wat geplakt of aan de gevel is geschroefd zoals gevelreclame, uithangborden en directe of indirecte verlichting. Het gaat over losse objecten, de zonering tussen commercieel gebruik en de vrije doorloop voor bewoners en bezoekers. En ook over het aantal, de afmetingen en de inrichting van terrassen, los meubilair, de tijdelijke trappen voor de terrassen op de loswal, borden, bloembakken, uitstallingen, de plek voor kunst en het onderhoudsniveau van de openbare ruimte.

4.1.3. Vorm en resultaat van het beeldkwaliteitsplan.

- ❖ Het plan bevat een analyse van de huidige situatie en van de relevante beleidskaders. Het plan maakt duidelijk hoe de verschillende beleidskaders in elkaar grijpen;
- ❖ Een inventarisatie met foto's van strijdigheden in het gebied met deze beleidskaders en het plan benoemt de excessen.
- ❖ In het plan wordt objectief vastgelegd wanneer er sprake is van verrommeling;
- ❖ De omgevingsvisie vastgesteld in 2023, de nota van uitgangspunten Waterfront, het HIOR, de monumentale status en het kermisterrein zijn dwingende kaders. De overige bestaande beleidskaders zijn uitgangspunten;
- ❖ Het plan stelt concrete eisen in de vorm van objectieve, meetbare criteria voor de gebiedsinrichting, materialen en kleurgebruik;
- ❖ Het plan stelt specifieke eisen in de vorm van objectieve, meetbare criteria aan de inrichting van de openbare ruimte tijdens feestdagen, de kerst- en vakantieperioden of evenementen zoals de jaarlijkse kermis;
- ❖ Het plan bevat een kaart van het gebied, referentiebeelden, voorbeeldfoto's van de gewenste situatie, voor- en na impressies, en een gebiedseigen kleur en materialenpalet;
- ❖ De focus ligt op een actieve aanpak van visuele verrommeling en een balans tussen een vitale economie, een leefbare woonomgeving en het behoud van cultureel erfgoed;
- ❖ Het plan bevat een handavingsinstrumentarium met verschillende handavingsscenario's. Middelen, maatregelen en bevoegdheden. Handvatten hoe in samenwerking met de betrokkenen iets kan worden gedaan aan kwaliteitsverbetering.
- ❖ In het plan is een apart onderzoek opgenomen of kunst in de openbare ruimte kan worden ingezet als middel tegen verrommeling. Kunst op strategische plekken in de vorm van schilderijen die verwijzen naar het verleden en het verhaal vertellen van Volendam als kunstenaarsdorp;
- ❖ Het plan legt het onderhoudsniveau vast voor het beheer van de openbare ruimte.

5. Participatie

Participatie is bij het opstellen van het beeldkwaliteitsplan meer dan een beleefdheidsronde. Het gaat immers over zaken die stakeholders zoals bewoners en ondernemers dagelijks raken. Te denken valt aan de bereikbaarheid van de woning, de inrichting van de straat, het aantal tafels en stoelen op terrassen en commerciële uitingen.

5.1. Gebiedsavonden Programma Waterfront

In februari 2026 organiseerde de gemeente drie gebiedsbijeenkomsten in het kader van het Programma Waterfront. Tijdens deze bijeenkomsten is de gemeente aan de hand van gerichte vragen in gesprek gegaan met inwoners over hoe zij invulling willen geven aan de doelen/ambities van het programma.

Van alle bijeenkomsten is een beeldverslag en een algemeen verslag gemaakt. Deze zijn als bijlagen toegevoegd. In het verslag wordt uitgebreid teruggeblikt op de avonden. Het beeldverslag laat zien wat de doelen van het programma zijn, samen met de belangrijkste opbrengsten uit de bijeenkomsten. Deze opbrengsten zijn ingebracht door de aanwezigen.

5.2. Wijze van participeren en de rol van de gemeente

De opsteller van het beeldkwaliteitsplan stelt een creatief participatieplan op dat is gericht op het creëren van breed gedragen en handhaafbare kaders. Het doel is dus niet alleen het ophalen van meningen, maar ook het creëren van draagvlak voor handhaving.

5.2.1. Participatieplan Programma Waterfront

De gemeente Edam-Volendam faciliteert de locaties voor de bijeenkomsten en de communicatie via de officiële kanalen. De opsteller van het plan treedt tijdens de bijeenkomsten op als moderator.

Vaste uitgangspunten:

- ❖ Bijeenkomst voor (horeca)ondernemers en winkeliers: Focus op criteria en economische haalbaarheid criteria;
- ❖ Bijeenkomst voor bewoners en vastgoedeigenaren: Focus op leefbaarheid, zonering.
- ❖ Bijeenkomst plenair: Inbreng van beide groepen en presentatie uitkomsten en scenario's.

Tijdens de presentaties wordt vooraf aangegeven waar de ruimte zit voor verandering en waar de 'harde' randvoorwaarden liggen. De harde randvoorwaarden zijn:

De Omgevingsvisie, de nota van uitgangspunten waterfront, het HIOR, het kermisterrein en de monumentale status van individuele panden, van het gebied en de dijk.

Suggesties, zorgen of ideeën worden vastgelegd. In een rapportage en tijdens de plenaire bijeenkomst laten we zien: dit hebben we gehoord, dit hebben we ermee gedaan, en zo niet: dan motiveren we waarom niets mee gedaan is.

5.3. Stakeholders

In het kader van het opstellen van het beeldkwaliteitsplan hebben de stakeholders elk een eigen belang bij de kwaliteit van de openbare ruimte;

1. Bewoners

Bewoners zijn de dagelijkse gebruikers van de straat als leefomgeving. Zij hechten waarde aan de leefbaarheid en toegankelijkheid. Obstakels op de stoep, schreeuwerige reclame of achterstallig onderhoud kunnen hun woongenot en de waarde van hun woning direct aantasten.

2. Winkeliers en ondernemers

Hun omzet hangt deels af van zichtbaarheid (reclame) en sfeer van de uitstallingen en het terras.

3. Vastgoedeigenaren

Vastgoedeigenaren kijken naar de waardeontwikkeling op de lange termijn. Een gebied met een hoog beeldkwaliteitsniveau is aantrekkelijker voor huurders.

Overige stakeholders

(worden niet uitgenodigd voor bijeenkomsten maar worden wel actief betrokken)

4. Inwoners buiten het gebied

De indirecte belanghebbenden. Zijn wonen niet in het gebied maar zijn de grootste groep gebruikers.

5. Bezoekers, toeristen en reisorganisaties

Hoewel ze vaak niet aan tafel zitten, is hun belang groot. Zij komen voor de 'beleving'. Zij zijn de reden dat de ondernemer wil uitstallen, maar ook de reden dat de bewoner overlast ervaart. Bezoekerservaringen zijn van belang voor boekingen bij reisorganisaties.

6. Erfgoedorganisatie en adviescommissie

- ❖ De Vereniging Oud Volendam, Volendams museum;
- ❖ Stichting Vrienden van Volendams Erfgoed.
- ❖ Gemeentelijke Adviescommissie Fysieke leefomgeving Edam-Volendam

7. De Gemeente Edam-Volendam als beheerder en handhaver.

De gemeente is verantwoordelijk voor de inrichting van de openbare ruimte op en rond de dijk, het realiseren van het afgesproken onderhoudsniveau en moeten de regels uit het plan kunnen controleren.

8. Provincie Noord-Holland.

De Provincie waakt over de herkenbaarheid van de dijk als waterkeringswerk en historisch object.

9. Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK)

Het beheer en onderhoud van de waterkering (de Markermeerdijk) valt primair onder verantwoordelijkheid van het HHNK.

6. Handhaving en overgangstermijn.

Voor een effectieve aanpak van verrommeling is een mooi plan en zijn meetbare criteria niet genoeg. Het valt of staat bij de juridische verankering en handhaafbaarheid.

De opsteller van het beeldkwaliteitsplan stelt het handhavingsinstrumentarium (middelen, maatregelen en bevoegdheden, handvatten) op waarin ten minste de volgende onderdelen aan de orde komen:

- ❖ De inventarisatie en de lijst van excessen: handhaving op korte termijn. Gericht aanpak van excessen met hersteltermijn (max. 3 maanden) en handhaving via een last onder dwangsom;
- ❖ Natuurlijk verloop: handhaving op middellange termijn. Richt zich op objecten die niet direct een exces zijn, maar niet voldoen aan de nieuwe criteria. Overgangstermijn van 4 jaar. Deze termijn is gekoppeld aan tijdelijke terrasvergunningen op de loswal. (25 maart 2025- 1 april 2030). De handhaving controleert in deze overgangstermijn alleen of er bij nieuwe aanschaf aan de (nieuwe) criteria wordt voldaan;
- ❖ Operationeel: Handhaving op piekmomenten. Richt zich op veiligheid. Direct corrigeren;
- ❖ Beheer: Bescherming van kunstobjecten. Gericht op basis van visuele obstructie kunstobjecten;
- ❖ Precedentwerking : Voorkomen van 'waarom hij wel en ik'- niet discussie. Handhaving wordt voorspelbaar. Geen uitzonderingen zonder herziening van het plan.

7. Personele inzet en financiën

7.1. Gemeentelijke organisatie

De gemeente is opdrachtgever, neemt het initiatief, coördineert en faciliteert het opstellen van het beeldkwaliteitsplan voor het tegengaan van verrommeling.

Vertegenwoordiging bestuurlijk opdrachtgever

- Wethouder: portefeuillehouder Economische Zaken, Recreatie en Toerisme.

Ambtelijk opdrachtgever

- Algemeen directeur/gemeentesecretaris

Ambtelijk opdrachtnemer

- Hoofd afdeling ruimtelijke ontwikkeling.

Binnen de organisatie van de gemeente wordt de voortgang van het proces besproken met de 'Stuurgroep Programma Waterfront'. In de stuurgroep zit de bestuurlijk opdrachtgever, de ambtelijk opdrachtnemer, de programmamanager van het Programma Waterfront en een vertegenwoordiging van de werkgroep.

De gemeentelijke organisatie wordt betrokken bij het maken van het beeldkwaliteitsplan. Bijna alle beleidsterreinen komen samen bij de ontwikkelingen in en rondom het havengebied. Het plan is goed te koppelen aan andere maatschappelijke opgaven en beleidstrajecten. Samenwerken en integraal denken is van wezenlijk belang gedurende het proces.

Binnen de gemeente is daarom een werkgroep ingericht met de vakdisciplines erfgoed, kunst en cultuur, ruimtelijk beleid en economische zaken/toerisme.

Deze werkgroep kan al naar gelang het stadium van het proces en/of de aard van de ontwikkeling worden aangevuld of gewijzigd. Bijvoorbeeld met een BOA of een jurist op het gebied VTH.

In deze werkgroep wordt iemand aangewezen als vast aanspreekpunt voor de opsteller van het plan en de andere betrokken partijen.

7.2. Zelf doen of inhuren

Binnen de huidige formatie ontbreekt de capaciteit en de juiste expertise. Er is geen tijd en ruimte om het proces en het schrijven van het beeldkwaliteitsplan zelf uit te voeren. Het proces vraagt ook om specifieke communicatieve vaardigheden, inlevings- en verbindend vermogen, kennis van en ervaring met de mentaliteit van ondernemers, pandeigenaren en bewoners in een toeristisch woon, werk en leefgebied. Vanuit een onafhankelijke rol wordt het gehele proces daarom, onder regie van de gemeente, begeleid en uitgevoerd door een geschikt extern bureau. Uitbesteding van de procesuitvoering garandeert een professionele en objectieve, neutrale aanpak.

Tijdens de vergadering van de stuurgroep Programma Waterfront op 2 februari 2026 is ingestemd met het inhuren van een extern bureau.

7.3. Financiën en inkoopbeleid

De gemeente heeft een te besteden bedrag van maximaal € 60.000, - exclusief btw geraamd voor het proces en opstellen van een beeldkwaliteitsplan tot en met de vaststelling.

Het opstellen van het plan vraagt naast het te besteden bedrag ook vanuit de gemeentelijke organisatie personele inzet in uren.

Er worden vijf geschikte externe bureaus gevraagd om een offerte. De kosten voor het externe bureau en de kosten voor de bijeenkomsten worden gedekt vanuit het Omgevingswetbudget.

Volgens het inkoopbeleid 2026, vastgesteld op 13 januari 2026 mogen opdrachten voor leveringen & diensten enkelvoudig onderhands worden gegund tot € 70.000, - exclusief btw. De algemene Inkoopvoorwaarden voor leveringen & diensten van de gemeente worden van toepassing verklaard. Algemene voorwaarden van de opdrachtnemer 2025, op opsteller van het plan worden uitdrukkelijk van de hand gewezen.

7.4 Competentie en beoordeling extern bureau

Het externe bureau heeft ervaring met erfgoed en monumenten, expertise in het inrichten van een openbare ruimte die te maken heeft met hoge bezoekersaantallen, het heeft aantoonbare ervaring met participatietrajecten in gevoelige gebieden waar bewoners-en ondernemers belangen schuren. Het bureau moet in staat zijn om beeldrichtlijnen te vertalen naar een praktisch toetsingskader die bovendien 'handhaafbaar' zijn op straat.

Om de binnengekomen offertes te kunnen vergelijken is een beoordelingsmatrix opgesteld.

Weging:

Criterium	Weging	Waar letten we op
Visie op verrommeling	30%	Korte beschrijving (A4) blik op eindresultaat.
Participatiestrategie	25%	Creatief plan op hoofdlijnen.
Juridische borging en Handhaving	20%	Meetbare criteria-handhavinginstrument.
Referenties, Team en planning	15%	Ervaring erfgoed en hoge bezoekersaantallen. Wordt
Prijsopgave	10%	Open begroting.

Scoringsladder

Score	Kwalificatie	Toelichting
10	Uitstekend	Overtreft verwachtingen; zeer concreet, creatief en direct toepasbaar
8	Goed	Volledige en realistisch: goede aansluiting op de lokale situatie
6	Voldoende	Voldoet aan basiseisen, maar is algemeen of mist diepgang
4	Matig	Onvolledig, oppervlakkig of weinig concreet
0	Slecht	Sluit niet aan bij de vraag.

Berekening per criterium:

- Visie (30%): Score x 3
- Participatie (25%): Score x 2,5
- Juridisch (20%): Score x 2
- Team (15%): Score x 1,5
- Prijs (10%): Score x 1

Totaalscore max 100 punten

Prijsplafond

De werkzaamheden vallend onder de uitvraag dienen te worden gerealiseerd voor een maximaal bedrag van €60.000,- exclusief. btw. (plafondbudget).

Inschrijvingen die boven het gestelde plafondbudget uitkomen worden niet meegenomen in de verdere beoordeling, en komen niet voor gunning in aanmerking.

Met betrekking tot de prijsopgave:

Er wordt een offerte met open begroting gevraagd. Een volledig gespecificeerde kostenopgave voor alle werkzaamheden zoals beschreven in Hoofdstuk 4, de uren voor de overlegmomenten, de bijeenkomsten en de presentatie aan de gemeenteraad. De aangeboden tarieven staan vast gedurende de gehele looptijd van de opdracht.

Voor de prijsbeoordeling worden rekening met:

- De prijzen zijn exclusief btw en inclusief eventuele reis-, verblijfs- en/of voorrijkosten;
- In de offerte zijn de kosten opgenomen voor alle werkzaamheden die nodig zijn voor een goede uitvoering van het gevraagde. Kosten die redelijkerwijs voorzienbaar waren, mogen tijdens contractuitvoering niet meer worden gefactureerd en komen niet voor vergoeding in aanmerking;
- Inschrijven met €0,00,- is niet toegestaan.
- Kortingen (negatieve bedragen) zijn niet toegestaan op straffe van uitsluiting;
- De gemeente Edam-Volendam accepteert uitsluitend realistische prijzen;
- Manipulatieve en/of niet realistische inschrijvingen worden terzijde gelegd. Of een aanbieder realistisch is, is aan de gemeente Edam-Volendam om te beoordelen;

- De inschrijver met de laagste ‘totaalprijs’ krijgt het maximaal te behalen punten (100). De punten van de overige inschrijvingen worden hier als volgt aan gerelateerd:
 - $\text{Score inschrijving X} = (\text{Laagste Tarief} / \text{tarief Inschrijver X}) * 100$.
 - De punten worden afgerond op twee decimalen.
 - De door de inschrijver behaalde punten worden gewogen volgens de beoordelingsmatrix.

Beoordeling inschrijvingen:

De offerten worden beoordeeld door de werkgroep. Zie par. 7.1.

8. Borging beeldkwaliteitsplan onder de Omgevingswet

8.1 Borging resultaten

Het beeldkwaliteitsplan stopt niet met het vaststellen of afronden ervan. Tijdens het proces wordt al nagedacht over het borgen van de resultaten van het plan. Welke vorm of mate van borging past het beste.

De Omgevingswet benadert de leefomgeving in samenhang en vraagt om een integraal beleid voor de fysieke leefomgeving. De intentie is de uitkomsten te borgen in beleidsinstrumenten die aansluiten bij de kerninstrumenten van de Omgevingswet.

De vier kerninstrumenten van de omgevingswet die door de gemeente kunnen worden toegepast zijn: de omgevingsvisie, het omgevingsplan, een programma en de omgevingsvergunning.

Aansluiten bij de kerninstrumenten van de Omgevingswet biedt mogelijkheden op te treden bij ongewenste ontwikkelingen.

De Omgevingswet gaat over de fysieke leefomgeving. De ruimtelijke en functionele aspecten van het plan kunnen in het omgevingsplan een plek krijgen, sociaal-maatschappelijk ambities kunnen dat niet.

9. Plan van aanpak, stappenplan en planning

Het opstellen van het beeldkwaliteitsplan kent een doorlooptijd van 8 maanden. Met deze verwachte doorlooptijd is rekening gehouden bij het maken van de planning.

Een belangrijke eerste stap is het plan van aanpak. Het plan van aanpak richt zich op de procesmatige borging. Het bepalen van de speelruimte en wie spreekt er mee en wanneer.

9.1. Stap 1 Analyse, randvoorwaarden stellen en participatieplan

Tweede en derde kwartaal 2026.

1. Instemming door de stuurgroep Programma Waterfront met het plan van aanpak en de offerteaanvraag;
2. Offerteaanvraag externe bureaus, voorstel aan college van burgemeester en wethouder en informatiebrief aan de gemeenteraad;
3. Startup beeldkwaliteitsplan;
4. Beoordeling offerten extern bureau door werkgroep;
5. Kosten extern bureau en bijeenkomsten en een schatting van de te besteden uren door de werkgroep worden in beeld gebracht;
6. Gunning opdracht aan extern bureau;
7. Kennismakingsgesprek en gezamenlijke wandeling door het gebied (overlegmoment 1);
8. Het bureau start met een analyse van de vastgestelde beleidsstukken waaronder de Omgevingsvisie, (zie bijlage 2, overzicht bestaand beleid); Hieruit volgt een notitie met 'harde' randvoorwaarden van de gemeente;
9. Opstellen van een beeldanalyse van de huidige kwaliteit (tijdens toeristenseizoen) op meerdere momenten van de dag en week; Analyse wordt verwerkt in een overzichtelijk document met een beschrijving en foto's per deelgebied;
10. Een inventarisatie met foto's van strijdigheden in het gebied met deze beleidskaders en het benoemen van de excessen.
11. Stakeholdersanalyse en participatieplan. Hierin wordt de participatiegraad bepaald. Mogen de stakeholders meedenken of alleen reageren op scenario's?
Hieruit volgt een participatieplan, een document dat ook dient ter voorbereiding op de benadering, en de bijeenkomsten met de stakeholders. In het document worden de doelen van de bijeenkomsten vastgelegd. In het document wordt aangegeven met wie het gesprek wordt aangegaan, in welke volgorde, in welke vorm het gesprek wordt gevoerd en op welke locatie de bijeenkomsten worden gehouden.
12. Overleg tussen opsteller van het plan en stuurgroep (overlegmoment 2);
13. Goedkeuring participatieplan door het college van burgemeester en wethouders.
14. Opstellen concept handhavinginstrument en scenario's

9.2. Stap 2 In gesprek, participatie

Derde kwartaal 2026

1. De stakeholders en inwoners worden op de hoogte gebracht van het voornemen van de gemeente om een beeldkwaliteitsplan op te stellen. De werkwijze, het participatieplan en de 'harde' randvoorwaarden worden breed gecommuniceerd;
2. Aankondiging van de participatiebijeenkomsten met de stakeholders.
3. Eerste bijeenkomst met bewoners en vastgoedeigenaren;
4. Tweede bijeenkomst met winkeliers en ondernemers;
5. Uit de twee bijeenkomsten volgt een rapportage van irritaties, bedreigingen, kansen, wensen, behoeften, ideeën, ambities, toekomstverwachting en mogelijke oplossingen van de stakeholders. (bewoners, vastgoedeigenaren, winkeliers en (horeca) ondernemers);
6. Overleg tussen opsteller van het plan en stuurgroep (overlegmoment 3);
7. Presentatie van de rapportage en verschillende scenario's tijdens een plenaire bijeenkomst.

9.3. Stap 3 Uitwerken

Derde kwartaal 2026

1. Opstellen concept beeldkwaliteitsplan;
2. Stakeholders worden schriftelijk gevraagd om input op de inhoud van het concept.
3. Overleg met Gemeentelijke Adviescommissie Fysieke Leefomgeving Edam-Volendam en erfgoedorganisaties;
4. Overleg tussen opsteller van het plan en stuurgroep (overlegmoment 4);
5. Presentatie aan de gemeenteraad door de opsteller van het plan; (september)
6. Verwerking input en afronding plan.

9.4. Stap 4 Besluitvorming

Vierde kwartaal 2026

1. Besluitvorming college van burgemeester en wethouders en vaststelling gemeenteraad;
2. Publicatie op de website en andere media;
3. Evaluatie binnen de organisatie.

9.5. Stap 5 Borging

Eerste kwartaal 2027.

1. Borgen resultaten in beleidsinstrumenten.

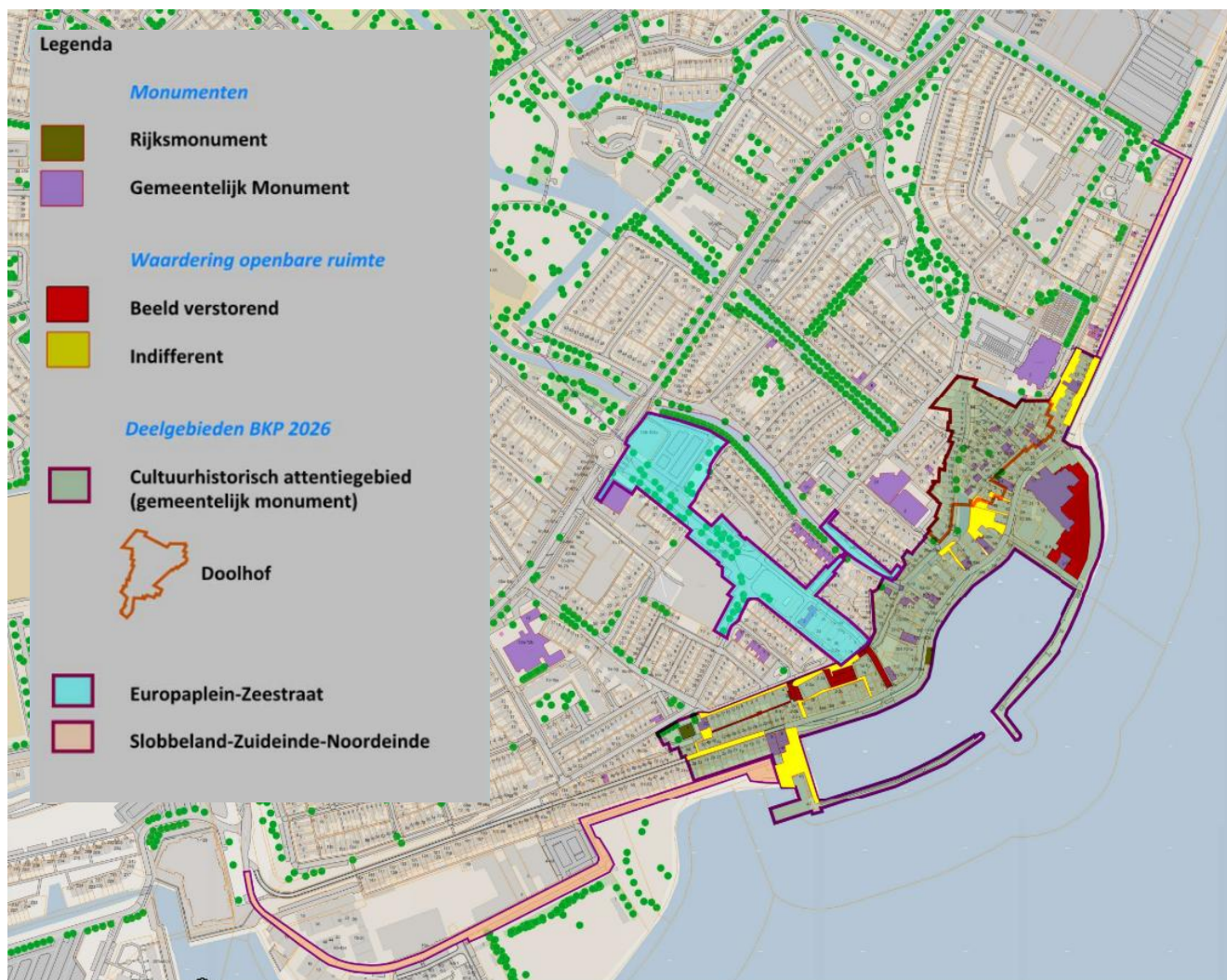
9.6. Kanttekeningen en risico's

Wanneer stakeholders worden gevraagd deel te nemen aan het participatieproces zijn er een aantal kanttekeningen en risico's te benoemen:

- Wantrouwen in invloed. De angst, de gedachte dat in grote lijnen het beleid van de gemeente al vast staat;
- Tegengestelde belangen van ondernemers en bewoners. Wordt er geluisterd naar de stille bewoner of krijgt de grote horecaondernemer altijd gelijk. Risico tot polarisatie. Wij-zij denken.
- Dat participatie wordt verward met medebeslissing. Wat wordt er echt met de input gedaan?
- Ondernemers hebben het te druk met hun zaak. Participatie moeheid;
- Door nu mee te praten, geven stakeholders impliciet toestemming voor regels die hen later kunnen dwarsbomen. Stakeholders houden informatie achter of blijven vaag om hun eigen flexibiliteit niet te verliezen. Angst voor handhaving.

Bijlage 1.

Bijlage 1: Overzicht reikwijdte

Bijlage 2.

Bijlage 2: Overzicht bestaand beleid, regels en besluiten

1. Omgevingsvisie Gemeente Edam-Volendam 2023;
2. Omgevingsplan;
3. Nota van uitgangspunten Waterfront;
4. Handboek Inrichting Openbare Ruimte (HIOR);
5. Welstandsnota Edam-Volendam;
6. Verordening Fysieke Leefomgeving en Algemene Plaatselijke Verordening (APV);
7. Beeldkwaliteitsplan Oude Kom;
8. Nadere regels over terrassen;
9. Tijdelijke terrasvergunningen loswal;
10. Verslag gebiedsbijeenkomsten Waterfront februari 2026.

Bijlage 3.

Bijlage 3: Kermisterrein (september)

